

ДЕРЖАВНІ ПРОГРАМИ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ У ПЕРІОД ВІЙНИ

Повномасштабна війна Росії проти нашої країни, яка триває вже рік, стала надзвичайним викликом як для всієї української економіки в цілому, так і для кожного окремого підприємства та бізнесу. Розуміючи, що гострі проблеми бізнесу та безробіття потрібно вирішувати комплексно і своєчасно, уряд у липні 2022 року запустив проєкт «єРобота» [1]. Він включає чотири грантові програми, які саме і були спрямовані на активізацію підприємницької діяльності та стимулювання створення нових робочих місць. Зараз відкритими до прийняття заявок є наступні грантові програми.

Своя теплиця. Програма грантів на розвиток тепличного господарства. До 7 млн грн за 2 гектари, але не більше від 70% вартості проєкту. Кошти можна витратити на створення тепличного комплексу, закупівлю посівних матеріалів, закупівлю технічного обладнання. Отримувач гранту зобов'язаний створити від 40 робочих місць, для садівництва це не менш ніж 5 років, для власника теплиці – не менш ніж 3 років після того, як звели конструкцію. Важлива умова: земля і для саду, і для теплиці має бути у вашій власності чи оренді на термін не менш ніж 7 років.

Новий рівень. Програма грантів для переробних підприємств до 8 млн грн. Кошти на придбання обладнання для створення або збільшення виробничих потужностей переробних підприємств, зокрема виробництва будматеріалів, одягу, аграрної переробки тощо. Мета програми – збільшити частку переробної продукції, зокрема в експорті. Отримувач гранту зобов'язаний створити від 25 робочих місць. Робочі місця та працевлаштування на них за програмою повинно бути здійснено не менш як 30% не пізніше ніж через 6 місяців з дати отримання гранту та решта не пізніше ніж через 12 місяців з дати отримання гранту.

Власна справа. Програма мікрогрантів до 250 тис грн. Розрахована на всіх, хто хоче почати чи розвивати свій малий або мікробізнес. Від підприємств для пошиття одягу, СТО, хімчисток до кав'ярень, пекарень, перукарень тощо. Кошти можна витратити на придбання обладнання, закупівлю сировини, сплату оренди, послуги маркетингу та реклами, лізингу. Отримувач гранту зобов'язаний створити щонайменше одне робоче місце, сплачувати податки в бюджет і працювати не менше трьох років.

Свій сад. Програма грантів для створення або розвитку садівництва, ягідництва та виноградарства для висадки та облаштування нового саду,

ягіднику, винограднику площею 1-25 га. Гранти надаються на умовах співфінансування – до 400 тис грн за гектар, але не більше від 70% вартості проекту висадження насаджень. Працевлаштування 6-10 постійних та 125-425 сезонних працівників, залежно від культури та площі насаджень, здійснювати господарювання не менше 5 років та протягом 5 років сплачувати податки та збори.

ІТ-стартап. Гранти до 3,5 млн грн. Грант можна витратити на зарплату працівників, оплату консультаційних послуг, купівлю обладнання, науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, маркетинг. Мета програми – створення нових компаній та робочих місць у сфері високих технологій, а також збільшення ІТ-експорту. Отримувач гранту зобов'язаний створити від 3 робочих місць в залежності від етапу життєвого циклу стартапу та сплачувати протягом двох років податків та зборів у розмірів не менше ніж 50% отриманого гранту.

Старт в ІТ. Гранти до 250 тис грн. Грант для отримання професії у сфері ІТ. Кошти на навчання в сертифікованих школах зможуть отримати українці, які не здобули формальну освіту та не мають кваліфікації/досвіду в галузі ІТ. Особи, які беруть участь у програмі, зобов'язуються пройти курс навчання та після його завершення протягом 30 днів працевлаштуватися за новою спеціальністю або відкрити власну справу в цій галузі. Останні дві грантові програми – на стадії розробки, подати заявку на їх отримання наразі ще не можна.

Усі перераховані вище програми врегульовані положеннями порядку їх надання, які затверджені Постановкою КМ України №738 від 21.06.2022 року «Деякі питання надання грантів бізнесу». Загалом за 2022 рік за різними напрямками проекту «єРобота» було надано грантів на понад 1,5 млрд грн. За програмою «Власна справа» було подано понад 16 тисяч заяв і понад 3300 заявників отримали мікрогранти на загальну суму 777 млн грн. Підприємці, що отримали минулого року мікрогранти, створять понад 8 тисяч нових робочих місць [2].

Крім грантових програм, держава пропонує бізнесу пільгові кредити за програмою «5-7-9%». Станом на кінець 2022 року, 9 банків долучені до цієї програми підтримки. Вони пропонують різні кредитні продукти: кредитні лінії, інвестиційні кредити тощо. Оформити кредит можуть фізичні та юридичні особи, сільськогосподарські товаровиробники, суб'єкти великого підприємництва.

Успішно діє й інша державна програма підтримки – Компенсація за працевлаштування ВПО. Компенсація роботодавцю витрат на оплату праці за кожно працевлаштовану особу з числа внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету. Подати заяву на отримання компенсації може суб'єкт господарювання, який працевлаштував внутрішньо переміщену особу із заробітною платою не

менше мінімальної, подав всю належну податкову звітність та сплатив необхідні платежі, а також не є неприбутковою організацією.

Отже, допомога для бізнесу від державних інституцій є досить важливою, оскільки з огляду на поточну ситуацію, підприємці не можуть повноцінно відновити роботу через відсутність достатньої кількості фінансів. Дана ініціатива відобразиться позитивно не тільки на бізнес-сегменті, а ще й зумовить утворення нових робочих місць, що дозволить працевлаштувати більшу кількість громадян.

Література

1. Підтримка бізнесу в умовах війни. URL: <https://business.dia.gov.ua/wartime>.
2. Шварц Д. Як бізнесу отримати від держави гроші на свій розвиток під час війни. URL: <https://www.unian.ua/economics/other/ne-chehayuchi-peremogi-yak-biznesu-otrimati-vid-derzhavi-groshi-na-sviy-rozvitok-pid-chas-viyni-12149325.html>.

УДК 369.013

*С.В. Єрмоленко, студентка
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ

Українська банківська система зіткнулася з серйозними викликами з початком руйнівної війни проти нашої країни з боку російського агресора. Хоча і не без проблем, банки поступово адаптувалися до нової ситуації.

У своєму звіті Національний банк України (далі НБУ) зазначає, що російська агресія суттєво змінила операційне середовище банківського сектору. Своєчасні заходи, вжиті банками та НБУ для забезпечення безперебійної роботи фінансових установ та систем електронних платежів, дозволили фінансовому сектору пережити після воєнні місяці з помірними втратами. Незважаючи на внутрішню ситуацію, українська банківська система залишається стійкою та ліквідною.

Класичне комплексне рефінансування під заставу на строк до одного року, запроваджене НБУ, є так званою «подушкою безпеки» для банків. Рефінансування визначається як надання центральним банком додаткових кредитних резервів комерційним банкам. Станом на 3 березня 2022 року 29 банків скористалися бланковим рефінансуванням.

В цьому році 3 лютого Національним банком було надано перший кредит рефінансування Першому інвестиційному банку. Також, 24 березня 2023 року, було видано другий кредит рефінансування Банку 3/4. Рефінансування регулятор видає під 27% річних.

З метою подальшого підтримання належного рівня ліквідності в банківській системі Правління НБУ ухвалило такі рішення: